

Elke twee maanden verzorgt de VKCR een overzicht van de laatste ontwikkelingen op het gebied van kunst, cultuur en recht.

Suggesties, aanvullingen en opmerkingen zijn van harte welkom op het mailadres: nieuws.vkcr@gmail.com

INHOUD

1. Wet- en regelgeving
2. Kunsthandel
3. Criminaliteit
4. Musea
5. Restitutie
6. Uitingsvrijheid
7. Overig nieuws

Kalender / Events

26 november – 4 maart Tentoonstelling Borgmann collectie

De 'omstreden' tentoonstelling die mogelijk mede tot het vertrek oud-directeur Beatrix Ruf heeft geleid. Waar: Stedelijk Museum *Jump into the future*. Lees meer >>

Google Arts & Culture

Verken verhalen en kunstcollecties van over de hele wereld. Een cultureel initiatief van Google >>

Een goed 2018 gewenst!

Genietend van het avondbriesje tijdens het vuurwerk te Ryogoku, Utagawa Kunichika, 1887

Mededelingen

Terugblik najaarsbijeenkomst:

Tijdens de najaarsbijeenkomst in de Raadzaal van de Beurs van Berlage hebben Evelien Campfens (oud-secretaris-directeur van de Restitutiecommissie en promovenda aan de UL) en Merel van Erp (wetenschappelijk medewerker en herkomstonderzoeker bij het Rijksmuseum) gesproken over verschillende categorieën roofkunst respectievelijk over herkomstonderzoek. Het was een zeer interessante bijeenkomst en de opkomst was hoog.

Een event organiseren/delen

Als u - lid van de vereniging e- een event organiseert op het gebied van kunst, cultuur en recht, dan kunt u de uitnodiging desgewenst naar ons sturen. Wij zullen hem in beginsel in onze kalender zetten.

1. Wet- en regelgeving

21/13 november. Kamerdebat cultuurbegroting 2018

Op 13 november zijn verschillende moties ingediend tijdens het cultuurdebat met de minister van OCW over haar plannen voor 2018. Uit het debat bleek dat de Kamer blij is met de investeringen in cultuur en erfgoed, maar dat o.a. de monumenten vaker publiekelijk toegankelijk moeten zijn. Ook is er een roep om experimenteerruimte te creëren zodat zzp'ers werkzaam in de culturele en creatieve sector collectief kunnen onderhandelen. En de secundaire tickethandel wordt weer onder de loep genomen.

Op deze pagina van de [Tweede Kamer](#) vindt u een overzicht van alle moties en stemmingen naar aanleiding van het cultuurdebat. En op de website van de [Boekmanstichting](#) vindt u een uitgebreide en overzichtelijke opsomming betreffende de moties, met korte uitleg. En hier de input van [Kunsten '92](#). U kunt het gehele debat terugkijken via [debatgemist](#).

2. Kunsthandel

18 december. Nieuwe eenheid voor opsporen illegale antiekhandel in New York

New York kampt met toenemende illegale antiekhandel. Cyrus R. Vance Jr., officier van Justitie van Manhattan, heeft om deze reden de nieuwe eenheid 'Antiquities Trafficking Unit' in het leven geroepen, gespecialiseerd in het opsporen van illegale handel in antiek en cultureel erfgoed afkomstig uit cultureel-historische plaatsen wereldwijd, zoals werken uit Irak. bron [artnet](#)

21 november. 'Kunstveiling van de eeuw': Rockefeller-collectie gaat voor honderden miljoenen onder de hamer

"Het wordt nu al 'de kunstveiling van de eeuw' genoemd. De imposante kunstcollectie van wijlen David en Peggy Rockefeller gaat komend voorjaar bij veilinghuis Christie's in New York onder de hamer. De naar schatting tweeduizend objecten weerspiegelen de levenslange verzamelwoede, koopjesjacht én maatschappelijke betrokkenheid van Amerika's bekendste filantropische echtpaar." Zo bericht de Volkskrant; lees daar het [gehele bericht](#).

1 november. Grootste deel online antiekverkoop mogelijk vals of gestolen

Uit een [onderzoek](#) van de *Wall Street Journal* blijkt dat wel tot 80% van de online verkoop van ruim 100.000 antieke producten via bijvoorbeeld eBay mogelijk vals of gestolen is. Het gaat om ruim 10 miljoen dollar aan waarde. bron [artnet](#)

18 oktober. Verschil koopprijs kunst en waarde taxatie moet worden terugbetaald

Rechtszaak om waardebepaling van kunstwerken: Kunstverzamelaar X komt in de financiële problemen. Hij verkoopt zijn collectie –die regelmatig getaxeerd was voor rond de 3,7 miljoen - voor 1,6 miljoen aan een van zijn financiers en spreekt af dat de financier de werken zal doorverkopen.

Als de verkoop stagneert, laat de financier de collectie door een eigen expert taxeren. Deze oordeelt dat de meeste werken vals zijn. Het komt tot een procedure en financier eist vernietiging, althans ontbinding van de koopovereenkomst met X.

De rechtbank benoemt deskundige E.J.M. Douwes, die tot de conclusie komt dat ongeveer eenderde van de werken niet van de vermelde kunstenaar zijn en de collectie ongeveer 900.000 waard is. De rechter oordeelt dat de verzamelaar het verschil tussen de betaalde koopsom en de door de gerechtelijke deskundige getaxeerde waarde aan de financier moet betalen wegens niet-conformiteit. De vordering tot vergoeding van gedeelde winst wordt afgewezen. bron [Oostwaard Advocaten](#).

Eindvonnis: Rechtbank Amsterdam 18-10-2017, ECLI:NL:RBAMS:2017:7808

3. Criminaliteit

23 november. Onverkoopbaar zelfportret Giorgio de Chirico gestolen uit Frans museum

Een zelfportret van de Italiaanse kunstenaar Giorgio de Chirico - *Composition with Self-Portrait* (1926) - is gestolen uit het Béziers Museum of Fine Arts in Frankrijk. Het museum heeft geen beveiligingscamera's, wat het opsporen bemoeilijkt. Het werk is door zijn belangrijke culturele waarde onverkoopbaar op de nationale in internationale markten. bron [artnet](#)

14 november. Hoge Raad aanvaardt inzet burgerpseudokoper

De Hoge Raad heeft de inzet van een burgerpseudokoper in de zaak rond de Leerdamse schilderijenroof aanvaard. Het betrof de heling van de schilderijen „Lachende jongen met bierkruijk" door Frans Hals en „Boslandschap met bloeiende vlier" door Jacob van Ruysdael, die in 2011 waren gestolen uit het Hofje van Aerden in Leerdam. De burgerpseudokoper poseerde als intermediair tussen de verzekeraar en een van de helers, die hij nog kende van de zaak Egidio, de diefstal van 6 werken in Almelo 2008. In alle instanties werd veel belang gehecht aan de omstandigheid dat het hier om cultureel erfgoed van Nederland ging. Art. 126j Sv, subsidiariteitseis.

Hoge Raad, 14-11-2017: [ECLI:NL:HR:2017:2856](#)

4. Musea

30 november. Het Nederlands Openluchtmuseum in Arnhem heeft 23.000 objecten uit de collectie online geplaatst.

Het gaat om werken die normaal gesproken niet tentoongesteld worden en in het depot staan, meldt het museum. bron [nu.nl](#) en [link naar collectie](#)

19 november. Kunsthalle opent in Amsterdam Noord

In 2020 opent in Amsterdam-noord 'Kunsthalle Amsterdam'. Het wordt een tentoonstellingsruimte van formaat. Een 7 meter hoge hal met 500 vierkante meter oppervlak aan het Buikslotermeerplein, naast het nieuwe metrostation. bron [Het Parool](#)

19 december. Drie onafhankelijke onderzoeken naar gang van zaken Stedelijk Museum

De Gemeente Amsterdam heeft de Kunstraad gevraagd een derde aan te wijzen om onderzoek te verrichten naar de positionering van, en de toereikendheid van het beschikbare budget voor het Stedelijk Museum. Dit onderzoek loopt naast de reeds door de Raad van Toezicht gegeven en intussen de gemeente overgenomen opdracht tot twee onafhankelijke onderzoeken: [het eerste onderzoek](#) met betrekking tot Governance, transparantie en nevenfuncties, en [het tweede onderzoek](#) gericht op de naleving van de beloningsregelgeving en de Wet Normering Topinkomens naar aanleiding van de rol en nevenactiviteiten van voormalig directeur Beatrix Ruf. bronnen [NRC Handelsblad](#) en [Het Parool](#)

5. Restitutie

16 november. Moskou wil niet samenwerken als Nederland Krimgoud niet teruggeeft

Moskou wil niet meer samenwerken met Nederlandse musea als Nederland de Krimsschatten, nu nog opgeslagen in het depot van het Allard Pierson, niet teruggeeft aan Rusland. De rechtbank oordeelde echter dat de schatten aan Oekraïne toebehoren en voor verdere stappen is het nog wachten op de afloop van het hoger beroep. bron [nu.nl](#)

Op de [blog van Oostwaard advocaten](#) treft u een achtergrondartikel: *Het dilemma van de Krimsschatten*

7 november. Update. Heropening zaak vermeende Naziroof Modigliani tegen Nahmad-familie

De rechtszaak tegen de Nahmed-familie over een vermeend gestolen werk door de Nazi's van Modigliani, waar we eerder al over schreven, en dat tevens opdook in de Panama Papers, is heropend. In 2015 was de zaak door een lagere Amerikaanse rechtbank verworpen, omdat de rechter in New York oordeelde geen jurisdictie te hebben. De rechter in hoger beroep oordeelde anders. Het schilderij *Man With a Cane* wordt op 25 miljoen dollar geschat. bron [artnet](#)

onze eerdere berichten:

[11 april 2016. Modigliani en Panama Papers](#)

[25 november 2015. Modigliani en restitutie rechtszaak](#)

3 november. Calder Foundation uit New York aangeklaagd in Frankrijk om beeldhouwwerk

De Calder Foundation in New York heeft het beeldhouwwerk *Crinkly With 5 Rudders* (1964) van Calder ter waarde van een miljoen dollar onder zich. Het werk behoort toe aan een Frans echtpaar. Het echtpaar zegt het werk naar de stichting te hebben gestuurd met vragen over onderhoud. Daaropvolgend hebben zij het werk niet meer terug ontvangen. De stichting zegt twijfels te hebben over de herkomst van het werk. Het echtpaar is nu een rechtszaak gestart in Frankrijk tegen de stichting. bron [artnet](#)

6. Uitingsvrijheid

Geen mededelingen.

7. Overig nieuws

7 december. Opening Cultureel Erfgoedjaar 2018 van start

Op 7 december is het Cultureel Erfgoedjaar 2018 officieel geopend in Milaan. In Nederland wordt door musea en erfgoedinstellingen het erfgoed in de schijnwerpers gezet met thema's als 'creativiteit vanuit traditie', 'grenzeloos erfgoed', 'verdedigingslinies' en 'water'. bron [Rijksoverheid](#)

Zie het programma via: <https://www.europeeserfgoedjaar.nl>

20 november. Raad voor Cultuur adviseert minister kunst uit de regio te promoten

De Raad voor Cultuur adviseert de Minister van OCW, Ingrid van Engelshoven, om meer oog te hebben voor de regio bij de toekenning van subsidies. Om dit te bereiken richt de Raad een 'regionale culturele infrastructuur' (RIS) in. Landelijk bestaat reeds de 'basisinfrastructuur' (BIS),

bestaande uit musea, festivals en de grotere dans- en theatergezelschappen. Wanneer het regionale culturele beleid aan de voorwaarden van de Raad voldoet, moet het Rijk meefinancieren. Het doel is regionaal en landelijk cultureel beleid op elkaar af te stemmen. bron [de Volkskrant](#)

Rapport Raad voor Cultuur

14 november. Collectie oorlogsbronnen.nl

Op domein oorlogsbronnen.nl is een Google-achtige zoekmachine gelanceerd met ruim tien miljoen bronnen uit de Tweede Wereldoorlog. De werken zijn afkomstig van meer dan honderd verschillende archieven, musea, bibliotheken en herinneringscentra. zie [oorlogsbronnen.nl](#)

14 november. Advies: zo moeten kunstenaars en andere mensen met creatieve beroepen meer gaan verdienen

Op 14 november zijn verscheidene adviezen aangeboden aan de minister van OCW uit de Arbeidsmarktagenda Culturele en Creatieve Sector 2017-2021, opgesteld door Kunsten '92. De adviezen hebben onder andere betrekking op betere inkomsten voor kunstenaars en mensen met creatieve beroepen, het regelen van de sociale zekerheden en het pensioen. Ook moeten belangenorganisaties meer met elkaar samenwerken en beter overleggen met werkgevers en opdrachtgevers. bron [de Volkskrant](#)

Advies: [Arbeidsmarktagenda Culturele en Creatieve Sector 2017-2021](#)

9 november. Update. New Yorkse graffiti-kunstenaars winnen rechtszaak tegen projectontwikkelaar

Een groep kunstenaars startte een rechtszaak tegen projectontwikkelaar Wolkoff teneinde het overschilderen van al hun graffiti-werken op het 5Pointz gebouw, een bekend gebouw in Queens, New York, te voorkomen. Wolkoff had eerder de kunstenaars de vrije toegang gegeven tot het plaatsen van de graffiti-werken. Volgens de rechter waren de werken beschermd als bedoeld onder de Visual Artists Rights Act. Een baanbrekende uitspraak en een grote stap voor het beschermen van straatkunst. bron [the guardian](#) en zie hier [ons eerdere bericht](#).

OPMERKELIJK

16 november. Portretmerk van model Maartje Verhoef is geldig

Model Maartje Verhoef heeft haar portretfoto als beeldmerk weten te registreren bij het BBIE. In eerste instantie weigerde het bureau, omdat het beeld elk onderscheidend vermogen zou missen voor de waren en diensten waarvoor het was ingeschreven. Het BBIE was van mening dat een portret reeds bekendheid moest genieten alvorens het ingeschreven kon worden als merk. Een beroepsprocedure volgde: beslist werd dat er geen absolute weigeringsgronden zijn het beeld te weigeren.

[EUIPO Board of Appeal 16 november 2017, zie ie-forum.nl](#)

27 oktober. Kunstenaar Merlin Carpenter 'herinterpreteerde' 28 werken van John Hoyland en vroeg voor diens dood in 2011 toestemming voor reproductie: die werd geweigerd.

Nu verkoopt Carpenter de reproducties ingepakt en onder strikte voorwaarde dat ze pas 31

december 2081 (70 jaar na Hoyland's dood in verband met verval van het auteursrecht) kunnen worden uitpakkt. bronnen [Simon Lee Gallery](#) en [Artnet](#)

EXTRA

Dossier Gurlitt en roofkunst

In het NRC Handelsblad is een interessant overzicht te vinden betreffende de Gurlitt-collectie en roofkunst. Op de blog van Egbert Dommering en in het boek The Munich Art Hoard van Catherine Hickley wordt het onderwerp ook geanalyseerd.

[NRC: dossier Gurlitt/Roofkunst](#)

[Egbert Dommering: Gurlitt & entarte](#)

[The Munich Art Hoard](#)

U ontvangt deze nieuwsbrief omdat u lid bent van de VKCR. Mocht u deze nieuwsbrief niet op prijs stellen dan kunt u zich afmelden voor toekomstige nieuwsbrieven via [deze link](#), of door een email te sturen naar nieuws.vkcr@gmail.com.